

davati!). Da uči i oduševljava. Prijateljski sastanci i razgovori u iskrenom društvu nikada nisu dosadni. Ne mogu biti dosadni i suvišni ni oni u Očevoj kući, oko Božjeg oltara, u zajednici s Kristom! Bude li misnik kanon obavljao zaista pun žive vjere i ufanja, u duhu ljubavi prema Kristu i Božjem narodu, pobožno, uzvišeno, razgovjetno, — i nakon svako-dnevne pouke, oduševljavanja — onda neće nikada biti prigovora zbog »dužine kanona«. Bolje bi bilo, da malo prekontrolira onaj, koga napada ovakva napast, ne »gnjavi« li Božji narod sa premalo spremljenim propovijedima, ili lošim načinom izgovaranja, ili ležernim načinom »služenja« !!!

Euharistijsko slavlje hrani duše vjernika žedne istine i utjehe, jača i izražava vjeru (t. 5), zato ne uskraćujmo Božjem narodu ono, što mu Bog daje!

Alojz Turk

MOLITVE VJERNIKA

U v o d

Savjet za sprovođenje lit. konstitucije izdao je prilično iscrpne upute o njihovu smislu i sastavu.¹ Kod nas je to još uvijek jedna od slabijih točaka novih lit. nastojanja. Još smo skučeni na četiri formulara od kojih ni jedan strogo ne odgovara crkvenim propisima.

Smisao opće molitve u sv. misi

Te bi molitve morale biti nekakav plod službe riječi u srcima vjernika. Puk bi ih izgovarao pod dojmom pouke i obuzet njezinom snagom izražavo bi svoje želje s obzirom na goleme potrebe Crkve i svijeta. Kako je sakramentalna pričest neki zaključak i u dušama vjernika pravo vrhunsko dostignuće cijele euharistijske službe, tako bi bilo prema starim dokumentima poželjno da i opća molitva bude neki logički završetak službe riječi u srcima vjernika, da pokuša dovesti svu snagu te službe do što jačega djelovanja. U nekom bi smislu ova molitva bila pravo središte čitave mise. Ona je uistinu smještena između dva dijela mise. Logički je zaključak čitave službe riječi koja spominje čudesna Božja djela i upravlja vjericima božanski poziv. Ujedno pak

uvodi u euharistijsku službu. Morala bi dakle zgodno izraziti neke odgovarajuće opće i posebne nakane kojima treba da bude nošena sva daljnja euharistijska služba.²

Budući da je euharistijska žrtva neizrecivo bogata, da se u njoj sva punina Božja želi izliti u naše duše, molitva bi vjernika imala smisao usklađivanja radio prijemnika s valnom dužinom emisije. Uvijek je najbolje da se prijemnik što točnije uskladi sa stanicom koja širi u svijet svoje vijesti, pa će tako nekako biti i kod sv. mise. Emisija je ipak previše bogata. Najsnažnija će biti ako se prilagodimo Božjoj riječi koju autentično tumači Crkva. Bez sumnje Koncil drži da je djelovanje sakramentalne milosti to dublje i snažnije što se naše srce bolje uskladi s Božjim djelovanjem!³

Ove nam refleksije daju slutiti kako bi zapravo bilo idealno kad bismo imali vlastitu molitvu vjernika za svaku službu riječi, da se ova logički nadovezuje na misli iz čitanja. To nam daje slutiti i novi obred vjenčanja.⁴

Praktički zaključak

Zbog tih se razloga u zagrebačkom lit. odboru pokrenulo pitanje ne bi li bilo zgodno sastaviti molitve vjernika za svaki dan.

Ove je molitve pregledao neki mali konzorcij. Drugima su sad uručene. Držim da bi bilo dobro stvar što više obogatiti. Volio bih da mi svatko tko osjeća za to želju, pošalje svoje sugestije.

Svaki je čovjek ograničen. Nema ni najmanje sumnje da su mnoge velike potrebe Crkve i ovdašnjega puka meni manje očite nego drugima, pa bih volio da oni koji bolje osjećaju bilo svoga naroda pošalju svoje sugestije na moj naslov.⁵ Ako to žele i javno, bilo im slobodno, i preko Službe Božje. Ipak bio volio uzeti sve u obzir po mogućnosti i u prvom izdanju ovih molitava koje će pružiti dosta bogate biblijske izvore za homiliju prije molitve vjernika za svaki dan u citatima, a sasvim u skladu s nakanama opće molitve za onaj dan. Dakako da bi to moglo veoma zgodno poslužiti kao građa za svagdašnje razmatranje.

Naravno da će kasnije moći stručnjaci te molitve još izglacati, iscizelirati, nadopuniti, obogatiti, ali bi ipak bilo dobro da ovo prvo izdanje bude bar donekle pravi plod cijeloga ovdašnjeg naroda i njegove zemlje.

Ovaj rad ide sasvim neovisno o Kršćanskoj sadašnjosti, jer na sreću ima svaki Ordinarij pravo da za svoje područje odobri te molitve, a zagrebački i sarajevski ordinarij obećali su da će to učiniti za svoje područje s obzirom na ove molitve.

Volio bih dakle da ovo pregleda, promeditira tko god osjeća da ima za to srca i snage. Molio bih da mi na vrijeme priopći svoje misli i želje. Kako bi te sugestije bile što zrelije, ono što Crkva želi i što će se moći uskladiti s ovim djelom, iznio bih najprije sažete propise kako mora ta molitva biti građena:

Unutrašnja struktura opće molitve

Opća molitva mora imati šest dijelova: uvod, četiri vrste nakana s odgovorima i zaključak.

Uvod izražava prikladne poticaje na molitvu. Liturgijski je veoma važan. Njegova je pastoralna vrijednost golema. Treba biti sažet i uvijek upućen vjernicima. Mora biti građen u duhu lit. vremena. Ako molitva slijedi odmah nakon propovijedi, homilije, uvod nije ni potreban.⁶

Slijedi misaona struktura pojedinih vrsta nakana. U njima je točno određen raspored.

Prva bi vrsta izražavala potrebe opće Crkve. Tu možemo spomenuti papu, biskupe, pastire, misijske potrebe, sjedinjenje kršćana, crkvena zvanja, itd.

Druga nakana ima pred očima javne potrebe zemlje, svijeta, mir, nosioce vlasti, vrijeme, usjeve, javne izbore, ekonomske prilike i spasenje svijeta.

Treća se nakana zauzima za neke posebne duhovne ili materijalne nevolje i teškoće: za odsutne, progonjene, besposlene, bolesne, slabe, umiruće, zatvorene, progonjene, iseljenike, itd.

Četvrta nakana preporučuje Bogu prisutne vjernike ili pak zajednicu kojoj crkva služi, njezine potrebe, npr. krštenike, potvrđenike, ređenike, mladence, pastire, misije u župi, prvu pričest, itd.

Kad se vjernici skupe radi kakve potrebe, može to u općoj molitvi snažnije odjeknuti kao npr. kod vjenčanja, sprovoda i sličnih zgoda.

Lit. konstitucija traži da u toj općoj molitvi sudjeluju svi vjernici, ne samo pjevači ili ministranti.

Završnu molitvu izgovara glavni misnik. Ona treba izraziti neku želju da Bog usliši vjerničku molitvu. Ako je pak možda gotovo cijela molitva nošena jednim te istim jedinstvenim nadahnućem, može ga i završna molitva još prođupsti na neki novi, osebujan način.⁷

U predloženim sam se uzorcima pokušao prilagoditi još i nekim osnovnim težnjama rimske liturgije i našega puka.

Posebno obilježje ovih molitava

Sve bi ove molitve htjele biti sažete, nadahnute Biblijom, željele bi biti pune misli. Dajem ih na ispit! Sigurno im još mnogo toga nedostaje, zato ih i predlažem svim na uvid. Možda su gdjekad i teške? Izraz je u načelu što bliži dosadašnjim lit. tekstovima. Zašto? Svjesno sam izbjegavao sve novotarije od kojih možda gdjekoji današnji pobornik lit. reforme boluje, a ne zna kako zapravo vrijeda svoj puk i svećenstvo i njihov najdublji osjećaj. Sva je obnova već po sebi mnogima dosta teška. Zašto je praviti još težom?

Neke pojedinosti

Svjesno sam zadržao lijepe i bogate stare izraze »Uskrs«, »uskrsno vrijeme« i slično.

Razlozi:

Usporedimo li službene izdavače lit. tekstova s našim stručnjacima na drugim područjima, zapažamo neku golemu razliku. Naši se liturgičari ni najmanje ne boje izmišljati nove riječi za stare stvari, riječi kojih za ta latinska imena nećeš naći ni u jednom našem rječniku! Tražite »trodnevlje«. Zanimljivo kada čovjek pokuša zaviriti u rječnik koji je sređen prema završecima pa vidi da trodnevlje upada među kojekakvo drvlje i slične nezgodne i nezgrapne predmete i predmetice! Izgleda kao da bi neki naši ljudi htjeli pod svaku cijenu sve prevrnuti, letjeti za novotarijama! Ni najmanje ih ne boli glava ako se s temelja dijele od stare predaje. Glavno je načelo ropski prijevod po njihovoj volji i po mogućnosti što veća brzina! Svi bismo ih, naravno, mo-

rali slušati i samo klimati glavom, držati da je sve najbolje što izmisle i pronađu, jer sve je to koncilsko, jedino spasonosno i drugoga puta nema. Pitanje, nije li gdjekad istinita riječ sv. Ignacija da onaj koji sve ljude želi tjerati samo jednim putem pokazuje kako malo zna za putove po kojima vodi duše Duh Sveti! Lako je drugima dijeliti lekcije o poniznoj Crkvi!

Koliko skromnije, obazrivije postupaju naši uvaženi stručnjaci na drugim područjima! Evo nam, na žalost, uzora poniznosti za nas! Godinama tragaju za zgodnim izrazom, napipavaju. Kad pronađu izraz koji se njima sviđa, opet osluškuju kako će narod reagirati, što će na to reći stručnjaci, a osobito ih zanimaju dobri pisci, pa tek nakon dugog vremena nađu snage da se odluče za neku riječ.

Pogledajmo časopis »Jezik« br. 3, ove godine (1969-70). Na str. 89-91 Stjepan Babić raspreda o zgodnom hrvatskom izrazu za riječ computer. Kolikog li opreza, pažnje, oslušivanja! Šteta što u Kršćanskoj sadašnjosti nisu njega ili kojega drugoga priznatog stručnjaka upitali za svoje »novotarije«. Sigurno bi i njima netko prišapnuo da riječ »Pasha« u našem jeziku nitko živ neće prevesti riječju »vazam« ili »vuzem«. To je provincijalizam. U našem se jeziku može upotrijebiti u smislu pashalne večere, pashalnog janjeta, a za blagdan? Moglo bi se uštedjeti mnogo živaca da se i u našim crkvenim i liturgijskim stvarima postupa s onom finoćom kako to rade drugdje! Kada narod usvoji vuzem ili vazam, jasno da ćemo to napisati i iznad ovih molitava!

Međutim svjesno ne želim povlađivati nikakvom teroru nego ostajem kod lijepih, starih i dugom liturgijskom predajom posvećenih izraza kako to Crkva želi!

Evo pojedinih molitava kojih ne nazivam sveopćim nego samo »općim«. Volimo i u tom neku sažetost!

1. De oratione communi seu fidelium, Libreria editrice Vaticana.

Izdaje: Consilium ad exsequendam Constitutionem de sacra liturgia. Sadržaj: Natura, momentum ac structura, criteria atque specimina Coetibus territorialibus Episcoporum proposita, Citta del Vaticano 1966.

2. To je u navedenoj knjizi na str. 8, poglavlje: Directorium practicum, § 1, (de orationis communis natura et momento pastoralis); točka 4, koju sam u gornja dva odsjeka sažeo.

3. Usporedi liturgijsku konstituciju Sacrosanctum Consilium br 11, 14, 27, 50, 59.

4. U br. 34. (str. 19) govori o općoj molitvi koja bi morala biti prilagođena misnom čitanju. To naglašava i br. 123 (str. 83).

5. Radogost Grafenauer, Svetozara Markovića 9. Sarajevo (Bogoslovsko sjemenište).

6. Navedena knjiga »De oratione communi seu fidelium«, str. 9, br. 7.

7. Navedena knjiga str. 11, br. 14.

Prvi ponedjeljak Došašća

Braćo!

Kuća Božja čezne za Spasiteljem kao stari patrijarsi i proroci, kao stotnik u Kafarnaumu. I mi zavapimo k njemu da dođe i da vjerom preobrazi ljudska srca te obnovi svijet!

1. U svih svojih kršćana oživi negdašnju neodoljivu težnju za Isusom. — Molimo te, usliši nas!

2. Prožmi sve zemlje ljubavlju; izliječi ih od međusobne mržnje. — Molimo te, usliši nas!

3. Daj da oni, kojima treba, nađu milost kao stotnik u Kafarnaumu. — Molimo te, usliši nas!

4. Pomozi da taknemo tvoje srce poniznom vjerom i Duhom Svetim. — Molimo te, usliši nas!

Pogledaj želje koje si u nama pokrenuo. Ne čekaj više! Snagom ove žrtve probudi svoju milosnu moć i ugradi nas u vječne spasonosne planove. Po Kristu Gospodinu našem. — Amen.

Radi lakšeg čitanja u tekstu molitava izostavljeni su brojevi. Čitaoci koji žele studirati lako će uočiti na koje se riječi odnose fusnote.

¹ Iz 2, 2. 3. 5; Ps 122, 1—9; Heb 3, 6

² Ps 42, 2; Iv 4, 10. 13; 7, 37

³ Post 49, 25—26

⁴ Iz 2, 4—5; Lk 10, 24

⁵ Mt 8, 5. 8

⁶ Ps 80, 4

⁷ Lk 1, 17

⁸ Iz 66, 22; 2 Pt 3, 13; Otk 21, 1

⁹ Lk 2, 25. 29—32; Otk 22, 20

¹⁰ Iv 12, 32; Ef 2, 13. 15

¹¹ Ef 2, 14. 16; Kol 1, 21

¹² Mt 8, 10—11

¹³ I Kor 2, 10—13

¹⁴ Rim 8, 26; 2 Kor 3, 5

¹⁵ Heb 10, 37; 2 Pt 3, 9

¹⁶ Lk 1, 51; Rim 9, 23; Ef 6, 10; Kol 1, 11

¹⁷ Iz 2, 3; Ps 80, 4; Ef 2, 10

Tekstovi: Iz 2, 1—5; Ps 122, 1—9; 80, 4; Mt 8, 5—11

Prvi utorak Došašća

Braćo!

Koje li sreće! Među nama će se pojaviti onaj za čijim su pogledom čeznuli proroci i kraljevi, a ne dočekaše svoje nade! Zamolimo da naše srce zatitra s Isusom u Duhu Svetom!

1. Ukrasi svoju Crkvu poniznošću i povjeri joj tajne za koje svijet i ne sluti. — Molimo te, usliši nas!

2. Daj da nebeska spoznaja ispuni zemlju i pruži joj pravedan mir. — Molimo te, usliši nas!

3. Sagni se nad uboge bijednike i dahom svojih usta uništi nasilje. — Molimo te, usliši nas!

4. Obuci nas u silu odozgo da vrijedno sudjelujemo u tvojoj gozbi. — Molimo te, usliši nas!

Bože, daj da Kralj neizrecivom snagom ljubavi obnovi umornu zemlju koja uzdiše za njegovim danom istine i pravde i primi naše molitve po istom Kristu Gospodinu našem. — Amen.

¹ Lk 10, 24

² Iv 6, 41. 50—51. 58

³ I Pt 1, 12

⁴ Mt 13, 17

⁵ Lk 10, 21; 1, 41. 44

⁶ I Pt 5, 6

⁷ Mt 11, 25; Lk 10, 21

⁸ I Kor 2, 7—9

⁹ Iz 11, 9

¹⁰ Iz 11, 6

¹¹ Iz 11, 4; Ps 72, 2. 12—13

¹² Iz 11, 4

¹³ Iz 11, 2—3; Lk 24, 49

¹⁴ I Kor 11, 27—29; Lk 13, 26

¹⁵ I Kor 10, 16—18; Lk 13, 26

¹⁶ Ps 72, 1. 8

¹⁷ Rim 8, 18

¹⁸ Rim 8, 22

¹⁹ I Kor 1, 8; 3, 13; II Kor 1, 14; 6, 2

Tekstovi: Iz 11, 1—10; Ps 72, 1—2. 7—8. 12—13. 17; 80, 4; Lk 10, 21—24

Prva srijeda Došašća

Braćo!

Gospodin dolazi. Častit će nas čudesnim kruhom i vinom kakva ne daje nitko na svijetu. Dignimo njegov kalež i zamolimo da se na tome vrutku života izmire svi narodi!

1. Okrijepi vjeru klonule Crkve čašom natočenom iz žarkog srca svoga Sina. — Molimo te, usliši nas!

2. Daj da svi narodi okuse snagu bratstva u Krvi tvog Jaganjca. — Molimo te, usliši nas!